

17.12.14

לכבוד :

עו"ד רות קודינסקי-ישראל

ממונה (תובעת בכירה ואחראית על תחום הטרדות מיניות) בנציבות שירות המדינה

קריית בן-גוריון, רחוב קפלן 3, ירושלים, ת"ד 34076 י-ם 91340

ובאמצעות פקס : 02-6705476

הנדון: מתן זכות ערר על החלטה לסגור תיק בעניין הטרדה מינית בשירות המדינה

1. הרינו לפנות אלייך בנושא היעדר זכות ערר למתלוננת ולנילון בתלונות על הטרדה מינית בשירות המדינה.
2. בספטמבר 2014 פירסמנו דו"ח מיוחד בנושא מניעה וטיפול במקרי הטרדות מיניות בשירות המדינה, מטעם הקליניקה לזכויות נשים בעבודה מהפקולטה למשפטים באוניברסיטה העברית. הדו"ח נערך בשיתוף עם מרכז הסיוע בירושלים ואיגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית והועבר אלייך/ם מספר פעמים לתגובה והתייחסות אשר הופיעו בנוסח הדו"ח הסופי.
3. אחת הבעיות המרכזיות אשר עלו מן הדו"ח, היא היעדר זכות ערר למתלוננת, במקרה בו אגף החקירות החליט לסגור את התיק ולהפסיק את הטיפול בתלונתה על הטרדה מינית במקום העבודה.
4. כידוע, כיום אין אפשרות להגיש ערר מוסדר על החלטת הנציבות. אמנם היו מקרים בהם התקיים הליך של בחינה מחודשת של ההחלטה בתוך אגף החקירות - אך זאת רק לאחר שהוגשו השגות מצד המתלוננת או מי מטעמה על ההחלטה לסגור את התיק ובהתאם לשיקול דעתם ורצונם של עובדי אגף המשמעת, והדבר נעשה מבלי שתהיה למתלוננת זכות קבועה בדיון לקיים הליך ערר.
5. הליך הבחינה המחודשת הוולנטרי הינו חשוב, אך אין די בו כדי לוודא הגנה על זכויותיה הפרוצדוראליות של המתלוננת ועל תקינות הליכים. משכך, נראה כי לכל הפחות, וככל שההליך ממשיך להיות מושווה להליך פלילי, יש צורך בהסדרה פורמאלית של האפשרות להגיש ערר על החלטה שלא להגיש תובענה, שלא לחקור או שלא להעמיד לדין. זאת בדומה להסדר הקיים בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב 1987. חוק סדר הדין הפלילי קובע מנגנון הגשת ערר על ההחלטה שעומד בפני כל מתלוננת:
64. (א) על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין ... רשאי המתלונן לערור.
6. הוראה זו מקבלת משנה תוקף עת מדובר בנפגעת תקיפה מינית, לכן יש גם ליישם את הוראות סעיף 17(א) לחוק זכויות נפגעי עבירה, תשס"א 2001, הקובע כי במקרה של סגירת תיק בתלונה על עבירת מין או אלימות, המתלוננת/ת זכאי שתיתן לוח הזדמנות להביע את עמדתו/ה לפני התובעת/ת, לפני קבלת החלטה בעניין.

7. ידוע לנו כי קביעת מנגנון ערר עלולה להאריך עוד יותר את ההליך המשמעתי הארוך ממילא ולהכביד על מנגנוני הטיפול בנציבות שירות המדינה. יחד עם זאת, כאמור לעיל, ככל שההליך המשמעתי זהה להליך הפלילי מבחינת התנהלות החקירה ורף הראיות הנדרשות לצורך העמדה לדין, נראה כי אין זה סביר בעליל שלא לאפשר זכות ערר למתלוננת, והדבר מהווה פגיעה חמורה בזכויותיה הפרוצדוראליות.
8. אי הסבירות המקוממת של שלילת קיום מנגנון ערר בשל החשש מפני הימשכות ההליכים, מתחדדת לנוכח חשיבות הערר, הנותן למתלוננת תחושה של השבת השליטה, במידת מה, על הטיפול בתלוננתה. מהעדויות המפורטות בדו"ח עולה כי מתלוננות חשות תחושת חוסר אונים כתוצאה מכך שהטיפול בתלונתן נסגר ללא אפשרות להגיש ערר על ההחלטה. מתלוננות אלו נאלצות להתמודד עם הליכי הגשת תלונה, חקירה ותביעה הדומים במשכם ובקושי הנפשי שהם מערימים לאלו הכרוכים בהליך הפלילי, אך ללא אפשרות לדרוש בחינה של ההחלטה לסגור את התיק, כפי שניתן לדרוש בהליכים פליליים.
9. חשוב להבהיר כי הליכי ערר מסוגים שונים קיימים גם מחוץ למנגנון הפלילי כאשר מדובר בטיפול בתלונות על הטרדה מינית. כך, למשל, התקנון למניעת הטרדה מינית באוניברסיטה העברית קובע אפשרות לערער על החלטת הנציב הממונה על חקירת התלונה בדבר הטרדה מינית, למנכ"ל או לרקטור האוניברסיטה [אמנם, הנציב אינו מהווה גוף חקירה חיצוני כמו אגף החקירות בשירות המדינה, אך הוא בעל הסמכות, בין השאר, לגנוז את התלונה או להפנות לדין משמעתי ואף לגזור סנקציות על המטריד (כולל פיטורים)].
10. אשר על כן, נוכח חשיבתו של הליך הערר, הן למתלוננת והן לנילון, מומלץ להעניק זכות ערעור על ההחלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, שהתקבלה על ידי אגף המשמעת בנציבות שירות המדינה. בתוך כך מומלץ להחיל את הוראת סעיף 64 לחוק סדר הדין הפלילי על תלונות הטרדה מינית בשירות המדינה. על הנוסח לקבוע כי בעבירות הטרדה מינית, על החלטה שלא לחקור או שלא להעמיד לדין, משום שאין בחקירה או במשפט עניין לציבור, שלא נמצאו ראיות מספיקות או שנקבע שאין אשמה, רשאי המתלונן לערור.
11. לנוכח האמור לעיל אנו מבקשות כי ישנו את הנוהל הנוכחי שפורט לעיל ותקבע עי לכל מתלוננת זכות ערר על ההחלטה של סגירת התיק בעניינה. לחילופין נבקש הסבר המפרט את הרציונלים שלא לקיים זכות ערר על מנת שנוכל לכלכל את המשך מעשיו המשפטיים בנידון.

בכבוד רב,

ליאת קליין, עו"ד
איגוד מרכזי הסיוע לנפגעות ונפגעי תקיפה מינית

תמי קצביאן, עו"ד
הקליניקה לזכויות נשים בעבודה